

Поляков А.*

МІЖНАРОДНА ФІНАНСОВА КРИЗА І ЇЇ ВПЛИВ НА БАНКІВСЬКУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ

Нинішня світова фінансова система через радикальну лібералізацію та інтенсивний рух фінансових потоків тісно пов'язана з національними економіками. А отже, негативні імпульси в розвитку міжнародних фінансових ринків дуже швидко передаються від однієї країни до іншої, спричинюючи ефект доміно. У вітчизняній науковій літературі проблеми впливу світової фінансової кризи на банківську систему України останнім часом досліджували такі провідні вчені, як: В.Міщенко, А.С.Гальчинський, Б.М.Данілішин, В.М.Жупанин, А.С.Філіпенко, О.І.Іщенко, В.К.Конишевський та інші.

Сьогодні з певністю можна стверджувати, що українська банківська система значною мірою інтегрована в світову економіку. Зі 180 банків, що діють на території України, 49- банки з іноземним капіталом, а частка іноземного капіталу в банківському секторі, за даними CEE banking sector report 2008, становить 37,2% і перевищує значення межі економічної безпеки країни на рівні 30%.

За останній рік банки збільшили об'єм кредитів залучених з зовнішніх джерел (рисунк 1), сума залучених коштів складає \$21,125млрд.

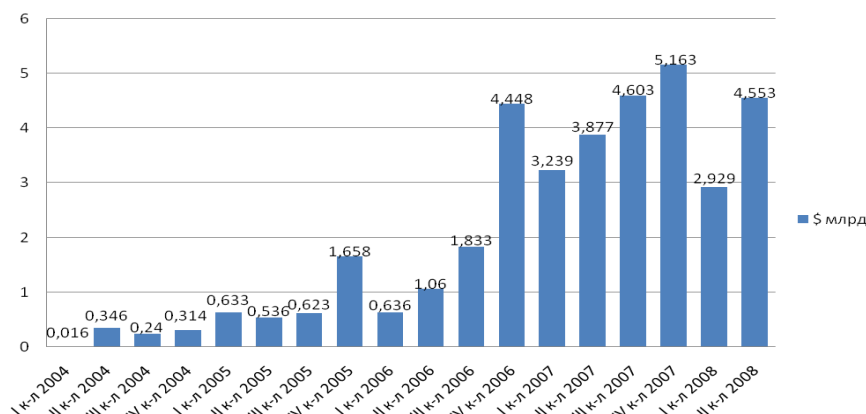

Рис.1. Динаміка зростання зовнішнього боргу банківської системи за 2004-2008рр.

Сукупний зовнішній борг українських банків складає \$38,453млрд, з них \$12,814млрд- кредити, що мають бути погашені у короткостроковій перспективі. Найгірше становище у таких банків: УкрСоцБанк, Райффайзен, Надра Банк, вони мають у листопаді-грудні повернути кредити у \$680млн. Фінансова криза призводить до того, що банки кредитори відмовляються надавати нові позики або пролонгувати надані.

Виходячи з даних НБУ про розвиток банківського сектору, сукупний капітал банків \$18,7млрд, тоді бачимо, що борг перевищує капітал банківського сектору більше ніж у 2 рази. А в умовах кризи банки ще більше вимушені запозичувати гроші за для підтримання власної ліквідності.

* студент 2 курсу відділення «міжнародні економічні відносини» Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: доц. Батрименко В.В.

Паралельно з цим відбувається відтік капіталу. Тому в даних умовах банки вимушені скорочувати об'єм кредитного портфеля, акумулюючи кошти. Так у січні-серпні 2008 року приріст виданих позик склав 24,6% , за такий період минулого року 56,9%.

Не маючи допомоги на зовнішньому ринку банки шукають джерела фінансування на внутрішньому. Для цього вони збільшують ставки по депозитам(деякі банки пропонують ставки на рівні 21% річних). Проте, кризові очікування населення призвели до зовсім іншого результату - з банківських депозитів . у період з 1-20жовтня було знято 6,2 млрд. грн., що складає 2,7% від сумарного обсягу строкових депозитів.

В умовах фінансової кризи НБУ впровадив такі заходи(постанова №319):

1) заборонив дострокової видачі депозитів населенню(протягом 6 місяців з 13.10.08).
2)зафіксував офіційний курсу гривні на рівні(4,95грн +/- 8% за \$1). Не можна не зазначити,що за індексом Біг Мак \$1 має коштувати 3,08грн, що свідчить про недооцінку гривні відносно долара на 40% .

3) Заборона збільшувати кількість власних активів вище рівня досягнутого на 13жовтня. Іншими словами банки зобов'язуються видавати кредити на суми погашених боргових зобов'язань або за рахунок розпродажу власних цінних паперів. Проте, для зменшення впливу на платіжний баланс кредитування експортерів продовжується.

4) Також на прикладі ПІБ бачимо дії НБУ спрямовані на підтримання стабільності банківської системи. В даному випадку, по дострокове повернення депозитів звернулися >5% вкладників-це найшвидше призвело б до банкрутства банку. НБУ розуміючи, що нестабільність однієї ланки може призвести до ланцюгової реакції вирішило надати банку кредит в 5млрд грн.

Тепер хочемо звернутися до оцінок міжнародних рейтингових агентств. Агентство Fitch у вересні понизило прогноз суверенного рейтингу України з стабільного до негативного. Попри заспокоюючі дані НБУ про проблемні кредитів 1,6% від загальної кількості; Standard&Poog's називає цифри 35-50%. Але не можна пропустити втішні оцінки WEF про нашу банківську систему. Загалом Україна посідає 39 позицію з 52 країн з розвиненим банківським сектором, випереджаючи Фінляндію, Чехію, Росію, Мексику, Бразилію та ін.

Провівши дослідження, ми дійшли висновку,що світова фінансова криза призвела до відтоку іноземного капіталу з банківської системи України, впливає на обсяги кредитування і залучення депозитів, збільшення боргу банків і втрати активів у наслідок панічної реакції громадян на кризу. До впроваджених заходів боротьби з кризою можна додати такі:

- а) підвищення гарантування суми вкладів;
- б)обмеження негативної інформації про кризу в ЗМІ;
- в)впровадження консультуючих виступів науковців, щодо дій підчас кризи.
- г)зменшення бюджетних витрат на нові соціальні програми і перегляд фінансування старих.

Література

1. Міщенко В.,Жупанин В. Проблеми збалансованості внутрішніх заощаджень та зовнішніх заощаджень банків в умовах нестабільності фінансових ринків//Вісник НБУ.-2008.-№7.-С.9.
2. Діба М.І., Осадчий В.С. Капіталізація банківської системи як чинник підвищення надійності економіки України//Фінанси України.-2008.-№6.-С.80.
3. Мошенець Е. Яма раз мером в миллиард//Инвестгазета.-2008.-№40.-С.75-76.
4. Конишевський В. Полгода строгого режима// Инвестгазета.-2008.-№41.-С.71.
5. <http://www.bank.gov.ua>